

DEJAN MARKOVIĆ, SCHNEIDER ELECTRIC SRBIJA I CRNA GORA

Digitalizacija je preduslov za poslovanje na razvijenim tržištima

O digitalizaciji, automatizaciji, efikasnosti i održivosti poslovanja, a posebno o naprednim digitalnim rešenjima u oblasti energetike, razgovarali smo sa Dejanom Markovićem, direktorom sektora energetike i servisa za oblast jugoistočne Evrope u kompaniji Schneider Electric

B&IT Da li kompanije u Srbiji doživljavaju digitalnu transformaciju kao povratnu investiciju?

Dejan Marković: Razvoj IT-a i energetskog sektora, kao i svako ulaganje u nova rešenja u bilo kom segmentu industrije, uvek predstavljaju put za smanjenje troškova. Ako kompanija pronađe pravog partnera, koji će joj pružiti adekvatne digitalne usluge, to će omogućiti smanjenje operativnih troškova do 50% i povećanje energetske efikasnosti za 30%. Sve veći broj kompanija uviđa da je digitalizacija poslovanja u današnjoj situaciji imperativ i da će učiniti mogućim ne samo ostvarenje ušteda koje sam naveo, već će kroz njih sačuvati i radna mesta, otvoriti nova i umanjiti negativan uticaj na životnu sredinu. Svi ovi benefiti dolaze kao višestruko povratna investicija. Posebna je priča kako domaće kompanije sve više prepoznaju neophodnost digitalizacije i modernizacije rada kako bi bile konkurentne, ne samo na domaćem već i na inostranim tržištima.

B&IT Na koji način su klijenti kompanije Schneider Electric sprovodili digitalizaciju u vreme kovid-19 pandemije?

Dejan Marković: Pandemija nas je sve zajedno primorala da preispitamo dosadašnje načine poslovanja i iznađemo nove. Rad na daljinu, nemogućnost fizičkog prisustva u fabričkim pogonima i prelazak čitavog lanca trgovine u digitalnu sferu pokazali su nam da su nove tehnologije sposobne da iznesu teret prilagođavanja brzim promenama u izmenjenim okolnostima, ali i da su kompanije koje su prepoznale značaj digitalnog spremnije da odgovore čak i na najteže izazove, kakvi su nas zadesili u prethodnom periodu.

Važno je napomenuti da će brojne promene koje su uvedene u poslovanje u ovom periodu ostati deo naše svakodnevice, a digitalizacija i automatizacija nastavljaju da se razvijaju i zbog brojnih drugih pogodnosti koje nude. Uzmimo za primer naš core business – distribuciju električne energije. Energija je vodeći faktor promena, a kako bi bila što efikasnije proizvedena, distribuirana i iskorišćena neophodno je modernizovati svaku od tih faza. Može se proizvesti iz više obnovljivih izvora, pomoći više mikromreža i više pristupa energiji, i na kraju se efikasnije potrošiti ako se njom upravlja pametnim tehnologijama.

AKO KOMPANIJA PRONAĐE PRAVOG PARTNERA, KOJI ĆE JOJ PRUŽITI ADEKVATNE DIGITALNE USLUGE, TO ĆE OMOGUĆITI SMANJENJE OPERATIVNIH TROŠKOVA DO 50% I POVEĆANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI ZA 30%

Kompanije koje su uvidele sve prednosti spoja digitalizacije i elektrifikacije napreduju na tržištu bolje od ostalih. Tu je istaknut primer kompanije Tesla ili Rimca iz našeg susedstva, kao lidera u inovacijama na polju auto-industrije. Kroz „pametnu energiju“ je ključno rešenje.

Mi u kompaniji Schneider Electric kažemo da je započeta nova industrijska revolucija – Electricity 4.0. Polazimo pritom od činjenice da je električna energija čak 3 do 5 puta efikasnija od drugih izvora, a predviđa se da će do 2040. godine, sa 6%, koliki je danas, procenat energije proizvedene iz obnovljivih izvora porasti na 40%. Digitalnom mrežom biće moguće podržati 75-85% dekarbonizovanog miksa generisane struje, čime se omogućava dvosmeran decentralizovan prenos električne energije. Ova inovacija pružiće potrošačima i kompanijama mogućnost da, kroz obnovljive izvore i mikromreže, generišu dovoljno sopstvene, čiste energije, koju čak mogu da plasiraju na tržište ili sačuvaju za korišćenje u budućnosti. Digitalnom mrežom, optimizovanom pomoću ADMS softvera, koji razvijamo ovde, u Srbiji, i integrisanih IT-OT platformi, moguće je podržati ove promene u smeru dekarbonizacije mreže.

B&IT Kako biste ocenili stepen digitalne transformacije u Srbiji u odnosu na zemlje EU?

Dejan Marković: Kao što sam napomenuo, pandemija je umnogome ubrzala proces digitalne transformacije u našoj zemlji. Kompanije koje nemaju sluha za taj prelazak će se u bliskoj budućnosti suočiti sa velikim problemima, kako u poslovanju, tako i u komunikaciji sa klijentima.

PROCES DIGITALIZACIJE JE GLOBALNI TREND I TAJ PROCES JE BESPOVRATAN. DIGITALIZACIJA NIJE SAMO PROCES TRANSFORMACIJE DRUŠTVA I PRIVREDE U CELINI, VEĆ I NEOPHODAN PREDUSLOV OPSTANKA KOMPANIJA NA DOMAĆEM I GLOBALNOM TRŽIŠTU.

Posebno će firme koje planiraju saradnju sa kompanijama u inostranstvu ili nastupe na tržištima razvijenijih zemalja imati kočnice u vidu dugotrajnih procedura ili nemogućnosti da budu konkurentne kvalitetom proizvoda, cenom ili brzinom usluge. Proces digitalizacije je globalni trend u svetskoj privredi i taj proces je bespovratan. Digitalizacija nije samo proces transformacije društva i privrede u celini, već i neophodan preduslov opstanka kompanija na domaćem i globalnom tržištu, a Srbija, kao deo te svetske ekonomije svakako mora da isprati taj proces.

B&IT Ekonomija je tokom pandemije značajno digitalizovana. Da li je povećana i potražnja za IoT servisima?

Dejan Marković: Usvajanjem promena koje donose inovacije na našem polju poslovanja, ali i pažljivim osluškivanjem potreba tržišta i naših klijenata, neprekidno radimo na usavršavanju postojećih proizvoda i osmišljavanju novih, naprednih rešenja, kako bismo uvek bili u mogućnosti da klijentima ponudimo najbolje.

B&IT Koja vrsta IoT servisa je trenutno najtraženija u Srbiji?

Dejan Marković: EcoStruxure platforma, naša otvorena, interoperabilna sistemska struktura je primer korišćenja IoT tehnologije u svim sferama života – od stambenih i poslovnih zgrada, pa sve do zdravstva. Baš je zdravstvo u poslednje vreme jedan od naših fokusa, u smislu mogućnosti korišćenja naših rešenja. U toj oblasti je veoma važno osigurati bezbednost ljudi i objekata, i u tu svrhu nudimo pouzdanu infrastrukturu i pametne sisteme sa podrškom za IoT koji omogućavaju kontinuirano napajanje i otporno snabdevanje električnom energijom. Tako se maksimalno produžava vreme rada i stvara stabilan pristup integrisanim sistemima za podatke o pacijentima i sistemima kliničkog nadzora. Pacijentima se tako garantuje bezbedna nega, bez zastoja ili gubitka podataka.

IoT je veoma dobro zastupljen i u proizvodnim halama, gde je moguće izraditi 3D model virtualne stvarnosti cele fabrike. Na ovaj način u vreme pandemije

možemo sačuvati naše zaposlene, koji nadzor rada proizvodnog sistema mogu pratiti i ako su van samog pogona. Slična rešenja koriste se za testiranje inovacija i obučavanje operatera, koji imaju priliku da vide kako izgleda njihov svakodnevni posao i na koji način će se on menjati.

Pored svega što nudimo kroz portfolio rešenja EcoStruxure, koja pokreće najnaprednija rešenja Microsoft Azure, Schneider pomaže organizacijama da postavljaju, postižu, mere i izveštavaju o ciljevima dekarbonizacije. Na taj način znamo da je za period od 2018. do 2020. godine Schneider Electric pomogao svojim kupcima da uštede 134 miliona tona emisije CO₂, a sada smo, do kraja prvog kvartala 2021., dostigli uštedu od čak 276 miliona tona. Grupa je početkom ove godine proglašena najodrživijom svetskom korporacijom od strane Corporate Knights. Nastavićemo da pomažemo kompanijama da premoste jaz između velikih ambicija za borbu protiv klimatskih promena i njihovog dostizanja.

B&IT Da li će skoro uvođenje 5G mreže u Srbiji povećati mogućnosti implementacije IoT servisa?

Dejan Marković: Mreža 5G osmišljena je da iz korena izmeni industriju. Ona omogućava brže, stabilnije i sigurnije povezivanje, koje unapređuje sve, od

Dejan Marković, diplomirani inženjer elektrotehnike, karijeru je započeo kao pripravnik u Elektroprivredi Srbije. Na samom početku karijere učestvovao je u projektima iz oblasti obnove prenosne mreže i integracije najsvremenijih tehničko-tehnoloških rešenja u Elektroprivredi Srbije i imao priliku da radi na kompleksnim projektima poboljšanja i razvoja elektrodistributivnog sistema i povećanja poslovnih kapaciteta javnih preduzeća.

Od 2006. godine radi u kompaniji Schneider Electric na upravljanju projektima na teritoriji Srbije i Crne Gore. Od 2010. deo je rukovodstva kompanije, najpre kao menadžer sektora za kanale prodaje, zatim kao rukovodilac odeljenja za energetiku, i napisetku kao direktor kompanije Schneider Electric Srbija. Od 2020. se nalazi na mestu direktora sektora energetike i servisa za oblast jugoistočne Evrope.

koje će dovesti računarske kapacitete do lokalne ivice. Lokalna ivica će biti vitalni posrednik između krajnjih tačaka i osnovne IT infrastrukture. Edge data centri će morati da budu postavljeni u neposrednoj blizini ili zaista ugrađeni u proizvodno okruženje za najbolje rezultate. Na primer, upotreba video-zapisa velike propusnosti će unaprediti aplikacije za kontrolu kvaliteta. IVA (Integrirana video-analitika) u realnom vremenu sa jednom kamerom visoke definicije generiše oko 300 GB podataka po satu, koje je potrebno obraditi u realnom vremenu, a mnogi sistemi koriste više kamere. Najbolje rešenje za ovo bio bi namenski mikro data centar za zaštitu servera od prašine, vode, toplove i smetnji.

sveobuhvatnog pristupa zajedničke inovacije. Probne verzije sa 5G funkcijom u zatvorenom prostoru podržaće dva slučaja upotrebe: proširenu stvarnost, primenjenu na aktivnosti tehničara održavanja, i implementaciju robota za teleprisutnost za posete na daljinu. Biće razvijena još ispitivanja za testiranje tehnologija sa snažnim potencijalom, poput veštačke inteligencije i virtuelne stvarnosti. Budući da je 5G softverski definisana aplikacija, postojiće ažuriranje softvera koja mogu izložiti sve veći potencijal cloud-a.

B&IT Za kraj, SE je već nekoliko godina jedan od najpoželjnijih poslodavaca u Srbiji. Šta ovu firmu čini jedinstvenom na našem tržištu rada?

Dejan Marković: Naša kompanija zapošjava više od hiljadu ljudi u Srbiji. Neprekidno ulažemo u edukaciju i profesionalni razvoj zaposlenih i obezbeđujemo kvalitetno i inspirativno radno okruženje. Zbog toga imamo najstručniji kadar, spreman da diktira tehnološke trendove budućnosti. Pored toga, tehnologija kojom se bavimo veoma je interesantna za mlade stručnjake kojima je jedan od prioriteta pri izboru poslodavca i poslovna etika. Mi smo na globalnom nivou prepoznati kao kompanija kojoj je u fokusu održivo poslovanje, tako da i sa te strane ispunjavamo uslove da budemo prepoznati kao dobar poslodavac. Brojnim priznanjima u vezi sa održivim poslovanjem koje je Schneider dobio poslednjih godina nedavno se pridružila i nagrada kompanije Microsoft za najboljeg partnera posvećenog održivosti. Na taj način se priznaje uticaj koji je Schneider imao pomažući svojim klijentima da postave i postignu ciljeve dekarbonizacije, koristeći vodeća softverska rešenja EcoStruxure, a podržana tehnologijama kompanije Microsoft.

Pripremila: Jovana Mančić ■

SCHNEIDER GRUPA JE POČETKOM OVE GODINE PROGLAŠENA NAJODRŽIVIJOM SVETSKOM KORPORACIJOM OD STRANE CORPORATE KNIGHTS. NASTAVIĆEMO DA POMAŽEMO KOMPANIJAMA DA PREMОСТЕ JAZ IZMEĐU VELIKIH AMBICIJA ZA BORBU PROTIV KLIMATSKIH PROMENA I NJIHOVOG DOSTIZANJA.

samovožećih automobila, preko pametnih mreža za obnovljivu energiju, do iskorišćenja potencijala veštačke inteligencije u fabričkim halama.

5G i IoT tehnologija nisu samo nova generacija bežične tehnologije, već fundamentalna promena u mobilnom ekosistemu, kombinacija izuzetne brzine, povećanog propusnog opsega, niske latencije i povećane energetske efikasnosti. Prema procenama GSMA, očekuje se da će 5G veze porasti sa 10 miliona krajem 2019. na 1,8 milijardi do 2025. godine, što znači znatno unapređenje u brojnim sferama ekonomije.

Kontrole video-analitike u realnom vremenu, proširene stvarnosti i autonomne robotike glavne su tehnologije

5G će, takođe, omogućiti mašinama da međusobno „razgovaraju“ i razmenjuju informacije. Ovo otvara vrata naprednjim vizuelizacijama i simulacijama, zasnovanim na podacima u realnom vremenu. Odluke i radnje iz digitalnog sveta pretočiće se u kretanja u fizičkom svetu. Na primer, proizvodne mašine mogu analizirati efikasnost proizvodnje na osnovu dostupnosti sirovina, performansi i dostupnosti robota i troškova energije, a zatim odlučiti šta će se graditi i kada.

Schneider Electric se udružio sa telekom operatorom Orange u svojoj fabriци Le Vaudreuil, u Francuskoj, radi izvođenja 5G industrijskih ispitivanja. Projekat će omogućiti konvergenciju informacionih i operativnih tehnologija (IT/OT) radi

CLOUD PO MERI

5 razloga za COMING Cloud

Ekonomičnost
Pouzdanost
Kvalitet
Fleksibilnost
Podrška

www.coming.rs

Toše Jovanovića 7, 11000 Beograd
+381(0)11 3 544 644
office@coming.rs

COMING
COMPUTER ENGINEERING

